

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Beosztás és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Árnyékosítók kárártok visszatérítés
 vagy megfizetésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Ferenc Ferdinánd — Mátyás palotájában.

Magyarország trónjának várományosa, Szent István, Szent László, Nagy Lajos és Mátyás király leendő utódja ma Budapestre érkezik és onnan rövid tartózkodás után tovább utazik.

Rövid időre, de mégis köztünk lesz tehát a trónörökös. Rövid az idő ahhoz, hogy bennünket jobban megismerjen, de arra elég, hogy talán egy-két kedvező benyomást szerezzen.

Sajnos, egyébről nem lehet szó. Ferenc Ferdinánd királyi herceg gyöngéd figyelemből az ősz uralkodó iránt, minden szerepléstől tartózkodik, amit csak legtávolabbról is arra lehetne magyarázni, hogy előtérbe kíván helyezkedni. Szigorúan szem előtt tartja, hogy más a helyzete a király fiának s megint más az unokaöccsnek is a trón legfelső lépcsőjén. Leendő országai hiába kívánnak tehát már most közelről megismerkedni; amilyen közvetlen volt gyakori szerepléseiben Rudolf trónörökös, annyira kerüli a szereplésnek még a látszatát is Ferenc Ferdinánd trónörökös.

A mai tartózkodást is a szükség

hozta létre. A mostani időjárás mellett kockázatos dolognak látszott kitenni a 80 éves királyt a budapesti ut fáradalmainak. Másrészt azonban itt van a delegációk megnyitása. Erre az udvar mindig két szemmel vigyáz, hogy kellő külső fénytel történjen. Magyarország és Ausztria delegátusai ez alkalommal jönnek össze, ha nem is egy ülésben, de legalább ugyanabban a városban és ugyanazon fedél alatt. Kifelé föl lehet tüntetni a dolgot úgy — s erre az osztrák kiegyezési törvény alapot is ad — mintha itt a két állam törvényhozásainak kiküldöttjei valami magasabb birodalmi parlamentfélelben egyesülnének. Ennek a két delegációnak a megnyitása alkalmával mondott királyi szózat kihangzik az egész politikai világra. Ennek az alkalomnak ünnepélyességéből levonni semmit sem engednének Bécsben.

Nem kizárólagos magyar nemzeti közjogi aktusra jön tehát hozzánk a trónörökös, de még ez sem képes csökkenteni igaz örömeinket afölött, hogy leendő királyunkat magunk körében üdvözölhetjük. Csak félnapra telik meg a gyönyörű budai királyi várpalota az udvar fényével, ragyogásával; de ez a rövid idő is elég lesz arra, hogy két, egy-

más iránt érdeklődő s egymásban még mindig annyi ismeretlent sejtő szív összelobbanjon.

Sokat várunk egymástól. Mi reméljük a leendő királytól nemzeti fejlődésünk biztosítását és elősegítését, ő pedig reméli, hogy nagyra törő, bátor terveirehöz biztos és erős segédkezet fogunk nyújtani.

S mind a kettő lehetséges, megvalósítható; csak azt nem kell feledni, hogy egyik a másik nélkül: lehetetlen.

Erős nemzeti fejlődés a mi mai erőviszonyaink mellett csak úgy lehetséges, ha e fejlődés leghatalmasabb támasza maga a király. Viszont a dinasztia fényének, tekintélyének és hatalmának emelése is csak úgy lehetséges, ha a nemzet millióink ragaszkodása adja meg hozzá a sziklánál szilárdabb alapot.

Mátyás király palotájában, leendő magyar székvárosában, magyarok közepette eszébe kell jutnia a trón várományosának, hogy a nemzeti erő egy Mátyás királyt dinasztikus hagyományok nélkül is Európa legtekintélyesebb uralkodójává tudott tenni, de csak azért, mert a nemzeti nagyság első apostola maga a nagy király volt.

Nagy királya csak nemzeti érzésben

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A város fölött...

Nehéz, kitergetett fellegek. Lomha a látás a párás, ködös városra. Ide fön már selymes, nyugalmas sötétség ölel át. A torony erkélyén állok. Alattam lélekzik egy egész város; az emberek forróságról, szerelemről, gyehegnás szenvedélyekről beszélnek, pedig milyen hűs a levegő... Gyöngyös, hű asszonyok most csillogtatják fehér villanyfényben, az esti korzó emberáradatában földi aranyait, rubintos, zafiros ékszereiket: s milyen igénytelen pir jelzi a ködön át, hogy oda lent most százan büszkék, százan ragyognak, gazdagok, fényben fény nyel pompázók. Olyan szomorú magassból látni, hogy az emberi erő csak pár méter magasságig tudja a ragyogást a földtől az ég felé sugározatni...

Feljebb már nedves köd, köröttem mély halgatású csönd, fölöttem mérhetetlen sötétség, semmisség, üresség... Üresség... semmisség... sötétség?... Hát az Isten!... Az Isten! Ah, ez a fontos erő! Valami irtózatot áram lehet, mely átütött a szédítő nagy Kosmoszon. Utja nincs, az idő nem

birja megörölni, vakító káprázatosság nem jelöl tartózkodási helyét és mégis van! Ott trónol a végtelen űrben és ott lakik az emberek szívében. Fölfelé fordított arccal kersem a végtelenségben jelenlétére a bizonyítékot. Lá'y, pici szemű eső permetez a szemem alá; eszembe jut a csillagos ég. De idáig és ezen túl még nem jutott ember (ugy, hogy visszatevő volna.) A képzelet költői szépségeket sejt a csillagokban s azokon túl. S amint fölfelé fordított arccal sokáig nézem a végtelen feketeséget: megszédülök.

Kabátomat fázva gombolom be... Ön-kénytelenül lenézek s melegség lüktet át rajtam. Ah, az emberek! a pici emberek! Milyen boldogok odalenn! Van piros fényük, játék aranyuk, családjuk, puha fészük, boldogságuk és fölöttük és köröttük kedves, szürke köd, amit ők életnek, világosságnak, tudásnak neveznek... Jó az Isten: sok mindent elfedő és elfeledtető ködöt is ad az életbe, hogy mindig keressük a világosságot. Azért szeretjük, mert hiányzik s boldogok vagyunk, ha egy picit kicsikarunk az élettől.

S elfog valami különös szeretetet, vágy az emberek boldogsága iránt innét a magassból. A nagy öntudatuk, a magasan járók pillanatnyi poétikus vágya száll meg az élet után. Tükrös aranylappak érzem az öntudatom, melyre ho-

mályos réteget lehel az élet őszönös vágya... A végtelenség borzasztó terület, emberi erőm ellankad ott az Isten keresésében. A kis lelki örömeim, a megelégedés, a kölcsönös szeretet, a hír, dicsőség, melegség, munkakedv: mind-mind a földi talajra vonzanak. Hátha ott megtalálom az Istent... S hogy én is ember vagyok, hogy én is gyöngye vagyok a végtelenséggel szemben: ah! ezt olyan jól esik beismereni magamnak!

Mintha nem csak hideg volna, hanem az ismeretlen, beláthatatlan Tér mérhetetlenségéből jönne a reszketés, mely végigfut rajtam: — s itt a szükségben, az éjszakai csendben a Végtelenség rezeg át a lelkemen, valami nagy-nagy hódolat egy Hatalom, idő és tér fogalmán felül álló Lángész iránt, aki megszabta az emberek közt a fény erősségét, a lelki magasságok fokát.

Aki elrejtőzött, hogy legyen egy fontos, halhatatlan vágyunk valaki után, akit nem látunk, de itt van, akiről imádással beszél a primitív lelki fidszi vadember és akinek isteni vonásait önzően, szeretettel, önmagának hízlegve emberiesíti, szimbolizálja ez a lent morajló, gyermekesen boldog ember tömeg a betlehemi születéssel, a szénával telt jászollal.

Papp Jenő.

Nagyvárad **Messenger Boy** **693.**
Gyorsküldőnc vállalat. **TELEFON**
 (Sas-palota, Zöldfa passage.)

nagy nemzetnek lehet. Nagy királya egy nagy magyar nemzetnek: ennek legyen előképe a budavári mai fényes, ragyogó jelenet, a magyar trónörökös első közjogi szereplése magyar hazájában.

Delegációk ülései.

Az osztrák delegátusok Budapesten.

Az osztrák delegátusok tagjai kevés kivétellel még tegnap este megérkeztek Budapestre. Velük egyidejűleg érkezett gróf *Aehrenthal* közös külügyminiszter és báró *Schönaich* közös hadügyminiszter.

Báró *Burián* közös pénzügyminiszter már napokkal előbb Budapestre érkezett, mert a karácsonyi ünnepeket apósánál, báró *Fejérváry* Gézánál töltötte.

Az osztrák delegáció ma délelőtt tartotta első ülését az akadémia-utcai palotában.

A delegáció egyhangulag dr. *Bernruther* volt kereskedelemügyi minisztert választotta meg elnökévé, ki megnyitójában kiemelte, hogy a delegáció jelenleg fontos feladatok előtt áll, mert rendelkezésére kell bocsátani a közös kormánynak azt a jelentékeny összeget, amelyet a tengerészetünk fejlesztésére kér a közös kormány.

Az a fontos időszak, amely az annekszió idejével kezdődött, véget ért. Most már nem kell többé hátratekintnünk, hanem előre. Arra kell ügyelni, hogy mindenütt ápoljuk a jó viszonyt kifelé és helyesen oldjuk meg azt a feladatot, amely önmagában is parancsoló szükség: a jövő kereskedelmi politikáját.

Bernruther elnök jelenti, hogy a király képviseletében *Ferenc Ferdinánd* trónörökös holnap délelőtt 11 órakor fogadja az osztrák delegáció tagjait a Burgban.

Gróf *Aehrenthal* külügyminiszter betervezi az 1911. év négy első hónapjára szóló költségvetési provizórium javaslatát. Indokolását fölolvassa és azt mondja, hogy a múlt évesszak óta oly rövid idő telt el, a mely egyáltalán nem volt elég az 1911. évi költségvetés elkészítésére. Ezért van szükség a négyhónapos provizóriumra.

A provizóriumot elfogadták.

A magyar delegáció ülése.

A magyar delegáció tegnap délután tartotta meg első ülését. Az ülésen a 60 tag köztül 40-en jelentek meg. Az ülés megnyitása után Héderváry bejelentette, hogy az elnök lemondott. Az ülésen társelnökül báró Zsigmond bárót választották meg, aki szavazás alá bocsátotta az elnök választását. Egyhangulag *Zichy* Ágost grófot, alelnökül pedig Láng Lajost választották meg. *Zichy* megköszönte a megválasztását, kijelenti, hogy feladatának mindenkör lelkiismeretesen fog megfelelni. Többkisebb hivatalos irat felolvasása után *Burián* István báró bejelenti, hogy az 1911. évi költ-

ségvetés most van kinyomatás alatt, mely ha elkészül, meg fogja küldeni minden tagnak.

Az elnök indítványára a legközelebbi ülést ma tartják meg.

A magyar delegáció tagjai, meliőtt *Ferenc Ferdinánd* trónörökös által való fogadásukra a királyi várba vonulnának fel, az országháza delegációs termében gyűlnek össze, ahol gróf *Zichy* Ágost megismerteti velük a trónörökös-höz intézendő beszédének tartalmát.

Dr. *Baernreither*, az osztrák delegáció elnöke, ma délelőtt látogatást tett gróf *Zichy* Ágostnál.

Az osztrák kormányválság. Az osztrák delegáció előcsarnokában ma délelőtt rövid, de fontos tanácskozás volt. Báró *Bienert* miniszterelnök megjelent és magához intette *Gessmann* keresztény szocialista vezető, dr. *Glombinszkyt*, a lengyel klub elnökét és báró *Chiarit* a németek vezetőjét. A tanácskozás után rögtön híre ment, hogy báró *Bienert* megbízatást fog kapni az uralkodótól egy ideiglenes kabinet alakítására, a melynek főképpen nagyrangú tisztviselők lesznek a tagjai. Ezt közölte *Bienert* a pártvezérekkel, a kik helyeslőleg vették tudomásul. A tárgyalások egy végleges kabinet alakítása dolgában természetesen tovább folynak.

A főrendiház ülése.

Budapest, december 28.

Negyed tizenkettőkor nyitotta meg az ülést *Csáky* Albin gróf.

A püspökök közül ketten jelentek meg. A jegyzőkönyvet gróf *Degenfeld* Pál és gróf *Vigyázó* Ferenc vezették.

Az első elnöki bejelentés gyászhir: *István* Vilmos püspököt parentálta el az elnök. Ezután rátértek a napirendre. A jelenlevő három miniszter: *Hieronymi*, *Lukács* és *Székelly* nyugodtan várták, hogy törvényjavaslatukat a főrendiház letárgyalja.

Előbb azonban egy kis házi ügyet intéztek el. Gróf *Edelsheim* Gyula Lipót mentelmi ügye. Nyitra város rendőrsége kérte ki a gróftot vizáztatlan hajtástól okozott kihágás miatt, a mentelmi bizottság azonban úgy találta, hogy a panaszolt cselekvény és a főrend közötti okozati összefüggés nem találtatott. A főrendet tehát nem adták ki.

Gyors egymásutánban elfogadta most a főrendiház a bírának a miniszteriumban való alkalmaztatásáról; a káliumsókról; az ásványolajakról és a földgázokról szóló javaslatokat.

Ehhez az utóbbihoz báró *Podmanitzky* Géza szólalt föl és felvilágosításokat kért. Rögtön szólásra emelkedett *Lukács* László pénzügyminiszter és pár szóval megayugtatta a főrendeket.

Elfogadták még az alföldi gazdasági vasutáról, a hajdusámsón—nyirbátori vasutáról szóló javaslatokat; az olasz munkásbalesetbiztosítási egyezményt; a fehértoszfórral való gyujtógyártás eltiltásáról szóló javaslatot; tudomásul

vették az iparfelügyelők tevékenységéről és a színházjegyek vasárnapi árusításáról szóló jelentéseket.

Aztán hitelesítették a jegyzőkönyveket, majd felhatalmazták az elnököt, hogy újévre üdvözzölje a királyt.

Egymásnak is boldog újévet kívántak és tizenkettő előtt eloszlottak a főrendek.

Drágább lesz a páholy.

A szinügyi bizottság ülése.

Kétségtelenül a nagyváradi Szigligeti-színház legnagyobb hibája, hogy kevés a páholy benne s így azután valóságos versengés van egy-egy páholyért, ha annak bérlete valamilyen felzabradul. Ennek a nagy páholykeresletnek másik oka lehet az is, hogy a páholyok bérleti ára olcsóbb, mint pl. a zsölyéké, mert 4—5 néző veheti igénybe s ruhatárdíjat sem kell fizetni.

Már korábban a szinügyi-bizottság kebelében merült fel az eszme, hogy a páholyok árát fel kell emelni, tegnap meg a szinigazgató kérte, hogy a jövő szezontól a páholybérletek emelését olyképpen engedélyezze a szinügyi bizottság, hogy a rendes napi árakból a bérlletnél ne 40 százalékot engedélyezzen, hanem csak 20 százalékot.

A szinügyi bizottság a kérelmet teljesítette, de nem egész 20 százalék különbözettel, hanem akként, hogy ezután 25 százalék engedménnyel adhatja bérlletbe a szinigazgató a jövő szezontól kezdve a páholyokat.

A bizottság ülésén részt vettek: dr. *Hoványi* Géza elnök, *Rimler* Károly, dr. *Kunländer* Ede, *Stark* Gyula, *Becskay* Lajos, dr. *Mihelffy* Lajos, dr. *Dőri* Ferenc, dr. *Adorján* Emil, *Erdélyi* Miklós szinigazgató és *Juricskay* Barna jegyző.

A januári műsor.

Az ülés elején dr. *Hoványi* Géza elnök előterjesztette a szinigazgató által január hónapra összeállított műsort a következőkben:

- Tatárjárás.
- Testőr (uj),
- Gioconda (opera, uj),
- Kard becsülete (uj),
- Trencz báró,
- Templom tövében (uj),
- Bajazzo (uj betanulással),
- Cigányszerelem,
- Luxemburg grófja,
- Magdolna,
- Toivaj (Bihari Ákossal),
- Biboros (Bihari Ákossal),
- Páinka (Bihari Ákossal).
- Halhatatlan lump (uj operette),
- A kis lord (uj).

Hjusági előadásnak jan. 4-én vagy 5-én Bihari Ákos felléptével klasszikus előadás. A műsort elfogadták.

Csak még karácsonyig!

Rendkívül leszállított árak! Üzlet áthelyezés miatt (Szalárdi-utca 9 re) a még raktáron levő mellfüzők és füzővédők beszerzési áron alól lesznek kiárusítva.

Próba küldemények bárhoval! Arjegyzék ingyen és bérmentve!

Rosenzweig Rózánál RÁKÓCZI-UT 3. szám.

A páholyárak felemelése.

Elnök előterjesztette Erdélyi Miklós szinigazgató beadványát, amelyben kéri, hogy az 1911-912. szezontól a páholyok bérleténél a napiárakból nem 40 százalékot, hanem csak 20 százalékot engedélyezhessen. A bérletár felemelésének indokául felelti, hogy a mai bérletárak az országban a legolcsóbbak Nagyváradon; az új szervezés sok költségébe kerül; subvenciót nem kap, a nyári szezonnra ráfizet, a színház kicsiny. Sokat költ a kiállításra, azonkívül minden drágult; a gage magasabb, a darabok előadási joga drágább. A legnagyobb társulata neki van a vidéken. Ha nem emelheti fel a páholyok bérletárát, nem tudja társulatát nivón tartani.

Dr. Kurländer Ede hivatkozik arra, hogy a szinügyi bizottságnak megbízása úgy is lejárt, tehát ezt a kérdést vegyék le a napi-rendről s az új bizottság foglalkozzék majd vele. Különbösen is ellene van a bérleti összeg felemelésének s azt nem szavazza meg, mert a szintársulat előadásai nivón alul vannak.

Dr. Dóri Ferenc anyagi kérdésnek tartja a kérelmet s ez nem függ össze a színház nivójával. Legyünk méltányosak, akik páholyt akarnak, fizessék meg. Minden drágult 10 év alatt, így a színház fentartása is többé kerül. Azonban ő nem csak a páholyt, de az összes földszinti helyárokat arányosítaná. A páholy árát fel kell emelni, 5 sor zsölye legyen s az első két sor drágább; így tenne a körszékel is.

Dr. Kurländer Ede azt nem találja indokoltnak, hogy 15,000 korona vándoroljon a közönség zsebéből az igazgató zsebébe.

Dr. Adorján Emil művészeti szempontból kívánja, hogy az igazgató anyagi gondolai kevesbitessenek. A páholy bérlet aránytalanul olcsó. Azonban egyszerre ne emeljék 20 százalékkal, hanem csak 10 százalékkal, s így a mostani 40 százalék helyett, 30 százalékkal legyen olcsóbb a bérlet a napi áraknál. Ezzel szemben azonban művészeti garanciát vár az igazgatótól. Az erkölcselenségek helyett a klaszikus műfajt mívelje. Azt el kell ismerni, hogy a kiállítás a színházban igen szép.

Becskey Lajos arra hivatkozik a kérelem teljesítésénél, hogy a szinigazgató kiadásai szaporodtak. 25 százalék engedményben állapodjék meg a bizottság.

Erdélyi Miklós szinigazgató oda-örekszik, hogy a színházat magas nivóra emelje s a legjobb színészeket hozza össze. — A kért felemelésre rá van szorulva, mert férfi becsületiszavára mondja, hogy a színház jövedelméből egy fillért sem tett félre. Most is a Testőr darabja csak a ruhákért 640 koronát fizetett ki, míg más színházban meglévő ruhákban adják elő ezt a darabot. Neki nagy hátránya az, hogy előadásait Budapesttel hasonlítják össze. Bárhova viszi társulatát a vidéken, dicsőséget arat vele.

Dr. Kurländer Ede: 300 koronát pótol a deficitre, ha a Testőrrel átmege Kolozsvárra.

Erdélyi Miklós: Elfogadom! — Amit most kér a szinügyi bizottságtól, csekély. Ha támogatják, igéri, hogy igyekszik minél jobb személyzettel, minél kiválóbb előadások bemutatására.

Dr. Hoványi Géza tévesnek jelzi Kurländer álláspontját. Örömmel kell venni, ha a színház telve van. Nem is fényes üzlet most a színház, mert a személyzet fizetése is emelkedik. Az tény, hogy a páholy a legolcsóbb

Nagyváradon. Ahhoz hozzájárul, hogy 40 százalékról 25 százalékra emeljék a bérlet engedményét.

Dr. Kurländer Ede éppen most azért sem látja szükségét a bérleti díjemelésnek, mert a színház mindig zsutolva van.

Dr. Hoványi Géza kijelenti, hogy Erdélyi igazgatása alatt a színház nivója emelkedett. Helyesli most is, hogy pályázat mellőzésével adták a színházat Erdélyinek. Azt ő is szeretné, hogy a Rubikon-féle darabokat mellőznék, de ezt a közönség maga fogja előidézni, ha nem fogad el ily darabokat. A bizottságnak joga van megakadályozni az ilyen darabok előadását.

Ezután a szinügyi bizottság megadta az engedményt, hogy a jövő szezontól 25 százalék engedménnyel adja ki az igazgató a páholyokat, azon kikötéssel, hogy a bizottság művészi ellenértéket vár s kötelessége az igazgatónak az erkölcsstelen darabok kiküszöbölése s a klasszikus irányzat felé törekvés.

Más tárgya nem volt az ülésnek.

Hamis bizonyítványos rabbi növendék.

Katz Jakab éimihályfalvai rabbi növendék előállott 1907-ben a sorozásra és kérte a pórtartalékba való helyezését. Ezt meg is adták neki. Később azonban kiderült, hogy Katznek egyáltalán semmi joga sincs a kedvezményhez, mert nem folytatja a rabbiságot. A kedvezményt meg is vonták tőle. A megvonó határozat ellen Katz felebbezést adott be, azonban kedvezőtlen elintéztést nyert, mert a felettes hatóság kötelezte Katzt az azonnali bevonulásra.

Katz azonban nem azért dolgozott eddig, hogy most rövidesen megsemmisítsék annak eredményét, tovább felebbezett hát a honvédelmi miniszterhez. A felebbezés azonban a lehető legkedvezőlenebb elintéztést nyert. A honvédelmi miniszter ugyanis nemcsak a kedvezményt vonta vissza végleg, de vizsgálatot indított a bizonyítvány jogosságának megállapítása iránt is.

A vizsgálat folytán megállapították, hogy a Katz bizonyítványai között még hamis is van. Es pedig éppen az hamis, amely alapját képezte a rabbi bizonyítvány megszerzésének. A honvédelmi miniszter utána nyomoztatott ugyanis, hogy a Katz Jakab 4. ik polgári iskolai bizonyítványát milyen alapon állították ki. Ekkor kiderült, hogy Katz a 4. ik polgári iskolai bizonyítványon jelzett *polgári iskolába be se volt iratkozva*, tehát hamis bizonyítvány alapján vették fel a pozsonyi rabbi képzőbe.

A honvédelmi miniszter ezek alapján érthető módon vonta be a kedvezményt. A miniszter azonban nem elégedett meg ennyivel, hanem mint leiratában jelzi, tekintettel arra, hogy Katz eljárásából az tűnik ki, miszerint ravasz fondorlattal akart menekülni a katonai kötelezettség alól, utasítja az alispánt, hogy a

megfelelő eljárás megindítása iránt tegye meg a lépéseket.

Az alispán az ügyet a honvédelmi miniszter rendelkezésére a királyi törvényszékhez tette át. Katzt pedig utasította, hogy azonnal vonuljon be katonai szolgálatra.

UJDONSÁGOK.**A Mária-kongregációkról.**

Amilyen ijesztő eszköz a münus a gyermekre nézve, olyan münusnak tekintik a be nem avatott felnőttek a Mária-kongregációkat.

Az Est révén közölte két helyi lap a nagyváradi kolonia névsorát; s olyan magyarázatot tűzött hozzá mindkettő, amely semmikép nem állja meg a helyét. Egy cseppet sincsenek tisztában a kongregációk lényegével azok, akik vörös posztót látnak benne.

Cátolgtás helyett hadd álljon itt a tiszta igazság.

Az alapszabályok így szólnak:

1. *A Mária-kongregáció fogalma.* A Mária-kongregáció nem más, mint az anyaszentegyház hatalmával létesített és kegyelmekkel bőségesen elárasztott egyesület, amely tagjait ugyanazon társadalmi körben élő, jelesebb egyének sorából válogatja és saját helyben hagyott szervezete és szabályzatának értelmében Szűz Mária kiválóbb tiszteletére oktatja, így a Mária-kultusz révén őket magasabb keresztény katolikus tökéletességre vezetői saját és embertársaik lelki üdvösségére.

2. *Célja.* Közvetlen célja Szűz Mária kiváló tiszteletének gyakorlása és előmozdítása.

További célja pedig tökéletesebb keresztény katolikus életszentség.

Ezen célokkal a tagok nemcsak magukban, hanem apostolkodva másokban is; nemcsak egyenként, hanem együttesen, egyesületileg is törekszenek megvalósítani.

A Mária-kongregáció nem ellentétes intézménye a szabadkőművességnek, legfőljebb annyiban, hogy építeni törekszik ott, ahol a szabadkőművesség rombol. Es annyira nem titkos, hogy tagjai külső jelvényt, érmet viselnek.

* *István Vilmos dr temetése.* Tegnap folyt le a szombathelyi püspök temetése. A temetésen megjelent az egész ország püspöki kara. A temetési szertartást Széchenyi Miklós gróf végezte. A diszes ércokorsót négy plebános vitte fel a ravatalos teremből a székesegyházba, ahol requiem volt. A gyászmise után még egyszer beszentelték a halottat és elhelyezték a főoltár mögött levő sírba. A temetésen óriási ember tömeg jelent meg s az ország minden részéből érkeztek részvét táviratok.

Paróczay Mátyás

elsőrendű cipész üzlete

NAGYVÁRAD,

Nagy Sándor-utca 1. szám.

Rendelés szerint a legszebben készült
uri, női és gyermekcipőketVidéki megrendeléseknél elegendő egy
használt cipő beküldése.

* **Személyi hír.** Dr. Székely István udvari tanácsos, egyetemi tanár és prorektor, ki a karácsonyi ünnepeket Nagyváradon töltötte, testvérei látogatására Gyulára utazott.

* **Gróf Tisza István levele az aradi tanárokhöz.** Gróf Tisza Istvánt tudvalevőleg felkérte az aradi tanárok szövetsége, hogy fogadja küldöttségét és támogassa a tanári kar jogos igényeit. Erre a felszólításra gróf Tisza István ezzel a levéllel válaszolt Keszler Károly tanárnak, az aradi tanárszövetség alelnökének:

Az aradi tanárok szövetsége nevében irt előterjesztését véve, van szerencsém arról értesíteni, hogy január hó végén szándékozom állandó tartózkodásra Budapesten időzni, midőn szívesen állok rendelkezésükre, ha felkeresnek. Addig is tudatom, hogy álláspontra a fölvetett kérdésben az, hogy a társadalomnak kötelessége a tanárok jogos igényeit kielégíteni, de viszont a társadalom is elvárja, hogy a tanárok teljes odaadással szolgálják a rájuk bízott fontos ügyet.

Kiváló tiszteletem kifejezésével, vagyok
Geszt, 1910. december 26.

hivük

Tisza István.

* **A kiutalványozott lelkeszi kongrua.** A kultuszminiszter 125789. számú átiratával kiutalványozta a folyó év II. felére eső kongrua és egyéb illetményeket. Az érdekeltek lelkészek szabályszerűen kiállított bélyeges nyugtáikat tehát már beküldhetik egyházmegyéik hatóságához, célszerű azonban a nyugta mellé csatolni egy felbélyegzett és a kongrua a jogosultak nevére, az összeg feltüntetésével kiállított postautalványt is.

* **Vilmos császár nem megy a római kiállításra.** Az Excelsior című lap írja müncheni tudósítójának értesülése révén, hogy Vilmos császár nem fogja meglátogatni a római kiállítást. Lipót bajor herceg beszélte el, hogy nem rég alkalma volt a német császárral találkozni. Jelen volt akkor a müncheni érsek is. Beszélgetés közben szóba került a római kiállítás és a császár így szólt:

— Bármennyire sajnálom is, nem fogok a jövő tavasszal elmehetni a római kiállításra.

* **A kórházi választmány ülése.** Bihar megye kórházi választmánya tegnap tartotta meg ez évben utolsó ülését. A választmányi ülésen a lejárt szerződések ügyében határoztak. A szállítási szerződésben úgy határoztak, hogy a beadott felelőzéseket a miniszteriumhoz terjesztik fel, azonban a szállítások fogantatásával a legelőnyösebb ajánlatot tevőket bizza meg.

* **A népszámláló biztosok figyelmébe.** A város hatósága felhívja azon népszámlálási biztosokat, akik a népszámláló lapokat dr. Cseresnyés Béla tb. tanácsnoktól még nem vették át, hogy a mai napon a városháza 5. számú szobájában a számláló lapok átvétele végett jelentkezzenek, mert ellenkező esetben helyettük mások alkalmaztatnak.

* **Felfüggesztett segédjegyző.** Nagy Márton központi járás főszolgabírája tegnap felfüggesztette Török Gyula mezőtelegi segédjegyzőt. A felfüggesztés indokál a főszolgabíró azt hozza fel, hogy Török a hivatalos pénzeket saját céljaira használta fel.

* **Az argentinai hus.** Bécsből jelentik: Juliusban érkezik Triestbe a második argentinai fagyasztott-hus-küldemény. Az Austro-Americana szállítja a húst, pontosan hatszázkilencvenkétezeröttszáz kilogramot. Ebből tizenöt ezer kilogram Triestben marad, a többi Bécsbe és a nagyobb ausztriai városokba kerül.

* **Kántorpróba a Szent László templomban.** Tegnap délelőtt tartották meg a Szent László templomban a várad-újvárosi r. kath. hitközségnél megüresedett kántortanítói állás betöltése céljából a kántorpróbát. A bírálóbizottság a következőkből alakult meg: A káptalan részéről dr. Lányi József tinini püspök, mint egyházmegyei tanfelügyelő, dr. Vucskics Gyula esperes-plébános és Belesnay Antal székesegyházi karnagy. Hat pályázó volt: Csiffra József (Tiszadada), Ercsey Géza (Zilah), Kalmár Gyula (Cséffa), Kotlacsik Jakab (Csorvás), Papp Mihály (Berettyóújfalú), Székely Lajos (Derecske). Csiffra József nem jelent meg a próbában. A bizottság a próba megtartása után Székely Lajos pályázót találta úgy az orgonálásban, valamint az énekben legjelesebbnek s ezért őt ajánlotta a l. sz. káptalannak megválasztásra. Székely Lajos nagyvárad születésű, Székely J. volt körözs-utcai gubás mester fia.

* **100 százalékos pótdadó.** Bekésgyulának nem sok örömet hozott a karácsony. Tegnap közgyűlést tartott a képviselőtestület és elhatározta, hogy száz százalékos pótdadót fog kiróni a jövő esztendőben. A költségvetés 478.967 korona és erre eddig csak 244.286 korona a fedezet.

* **Iskolát a hegyen.** Nagyvárad város hegyközségének választmánya tegnap délelőtt ülést tartott a városházán, dr. Molnár Imre elnöke alatt. A hegybíró jelentését, mely szerint a hegyen az egészségügyi és a közbiztonság kielégítő, tudomásul vették. Ezután a közs. iskolaszék azon átiratát tárgyalták, amelyben javaslatot kér a hegyen felállítandó iskolákra nézve. A hegybíró javaslata alapján a választmány véleményezi, hogy négy iskola állíttassék fel a hegyen; és pedig: 1. Körözs oldal, Görögoldal részére, hol 62 tanköteles van; 2. Kis- és Nagy sötétág részére, hol 67 tanköteles van; 3. Aranyoldal, Dorongos részére, ahol 80 a tankötelesek száma; 4. Heringholdal és Hágó részére, ahol 67 tanköteles van. — Ezután a rendőrfőkapitány azon javaslatát vették tárgyalás alá, hogy a hegyőrök helyett a lovas rendőrök szaporítsák s ezekből egy különítmény a hegyi rendőri teendőket lássa el. A kérdés ilyen megoldását lehetetlennek tartja a hegyi választmány, hanem a hegyőrök számának 5-el leendő szaporítását tartják szükségesnek. Helyeslik a lovas rendőrök szaporítását, hogy a hegyi főutakon cirkáljanak, de ennek fentartásához a hegyi választmány nem járulhat hozzá. A vincelléreknek is kötelességük a hegyen őrködni s idegeneknek nem adhatnak helyet. A vincellérekre a hegyőrök felügyeletet gyakorolnak.

* **Akiket kifelejtettek.** Tóth Béla, Detrich Tibor, Andrikska József, Nagy István és Kovács Géza városi számvevőszégi szakdíjnokok kérvényt adtak be a városhoz, amelyben kérik, hogy részükre az 1910. évre 10 százalékos drágasági pótlékot adjon a város. Ezek ugyanis kimaradtak azok közül, akiknek a közgyűlés megszavazta a drágasági pótlékot. A főszámvevő ugyanis a lista összeállításánál azt vélte, hogy a drágasági pótlék 1911-re szól, s mivel a szakdíjnokok állását rendes állásokká szervezik át, azokat kihagyta a névsorból. Mivel azonban a megszavazott drágasági pótlék 1910-re szól, a számvevői szakdíjnokok kérése teljesen jogos.

* **Gyógyszertár átruházás.** Berettyóújfaluban eddig a gyógyszertár jog özv. Tamássy Gézáé volt. Az özvegy azonban nem akart bajlódni a patikával és a patika jogot Boross Gyula gyógyszerészre ruházta át. Az átruházást tegnap hagyta jóvá a belügyminiszter.

* **A vármegye utjai.** A less-t uke-béli törvényhatósági utakon nagyobb szabású javítási munkálatokat végeztetett legutóbb a vármegye. Az utak kijavításával most lettek kész és azokat Keszthelyi Zoltán főjegyző átvette. Az átvételről tegnap jelentést tett a főjegyző, aki az utakat megfellelőknek találta. Amilyen jó állapotban vannak ezek az utak, olyan rosszak a központi, szalárdi, margitai, tenkei, béli, belényesi járások területén levő olyan utak, melyeket közmunkából kell előállítani. Tegnap erre nézve jelentést is tett a főmérnök, hogy az utak annyira rossz állapotban vannak, hogy a közlekedés sok helyen lehetetlen. A főmérnök javasolja, hogy a kintlévő közmunkatartozások behajtása iránt a legszigorúbban intézkedjék az alispán, mert már a jellegi állapotok tűrhetetlenek.

* **Névváltoztatás.** Schwarcz Jenő és kiskorú Schwarcz Miksa nagyvárad lakosok vezetéknevüket »Fekete«-re változtatták.

* **Letartóztatott okleveles jegyző!** Magyarcséken a csendőrök letartóztatták a község másodjegyzőjét Pintye Lászlót, akinek súlyos bűnök terhelik lelkiismeretét. Pintye László már régebben került a magyarcsékei járásba, ahol a járási számvevő ajánlatára a drágcsékei körjegyzőséghez került segédjegyzőnek. Pintye nem valami sok ideig hivatalnokoskodott Drágcséken, mert a járás székhelyére került másodjegyzőnek. Amíg ezek az előléptetések történtek, addig a beregszászi törvényszék országos körösvényt adott Pintye ellen. A körösvényben el van mondva, hogy Angermann Lévi és özv. Dolinay Gézáé bitkei lakosok Pintye Lászlónak 808 K 24 fill., illetve 1645 K 91 fillért adtak át, amit nem fordított a rendeltetési céljaira, hanem elköltötte. Pintye ellen az eljárást folyamatba tették, mielőtt azonban azt le is járták volna, Pintye megszökött és egyenesen a magyarcsékei járást választotta ki újabb szereplési területül. A körösvény a Rendőri Közlönyben még a múlt évi szeptember 15-én jelent meg s különös, a hatóság csak a napokban jött rá, hogy Pintyét le is kellene tartóztatni. A napokban aztán a magyarcsékei csendőrség maga elé hívta Pintyét és letartóztatta. A letartóztatás Pintyét nem lepte meg, annál jobban meglepte azonban a magyarcsékei közönséget. A letartóztatott segédjegyzőt a magyarcsékei járásbíróhoz kísérték át.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy

Óváry Lajos kályhás üzletét

átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jóságú modern és tisztes kályháinkkal,

pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utóda).

Csengeri-utca 27. szám.

Angol uri szabóság.

Az európai modern divatokkal lépést tartva, saját műhelyemben több évi külföldi tapasztalataim érvényesítve, hani és angol legjobb kelmékből raktáromon elsőrendű öltönyöket, télikabátokat stb. készítek megrendelés után.

A n. é. közönség figyelmét felhívom cégemre.
Tisztelettel
HÄBER és TÄRSA férfiszabó.
o Nagy Sándor-utca 1. szám. o

TÄVIRATOK.

Miniszter és egy ugocsa paraszt. Budapest, dec. 28.

A förendiház ülése után Hieronymi kereskedelmi miniszter egy küldöttséget fogadott Ugocsa és Szatmár vármegyéből. A küldöttség egy helyi érdekű vasut ügyében járt. A miniszter kereken elutasította a kérelem teljesítését. Mikor a miniszter távozott, egy paraszt a küldöttségből utána kiáltott:

— Mi lesz a gyümölcsöcsel!

A miniszter erre megállott és visszaszólt:

— Miféle gyümölcsöcsel?

— Azzal, amit a vonaton akarunk elszállítani.

— Nincs ott semmiféle gyümölcs. Jobban ismerem én azt a vidéket, mint az urak. Szólt a miniszter és ott hagyta a küldöttséget.

Ferenc Ferdinánd Oroszországban.

Berlin, december 28.

A trónörökös pétervári látogatásáról ezeket jelentik Pétervárról a Berliner Tagblattnak: Ferenc Ferdinánd trónörökös tervbe vett látogatásában itt a két uralkodóház közeledésének nagy fontosságú jelét látják. A meghívás a két uralkodó speciális kivánságára történt. Péterváron teljesen komolyan mondják a hírt és már a közeli jövő eseményének tekintik a trónörökös látogatását, amely teljes helyreállítását jelenti az Ausztria-Magyarország és Oroszország között való viszonyoknak.

Pétervár, december 28.

Teljes bizottsággal meg lehet állapítani, hogy a pétervári és bécsi udvar között a legszívélyesebb tradicionális levelezés folyik. Ausztria-Magyarország és Oroszország közti jó viszonyt megerősítette az a szívélyes fogadás, melyben Frigyes főherceget legutóbb a cári udvarban részesítették. Nem szabad azonban ezt úgy tekinteni, mintha fordulat állott volna be, a két monarchia közti viszony tekintetében, mert a két uralkodó érintkezése eddig is normális és tradicionálisan barátságos volt.

Béke Roosevelt és Taft között.

London, dec. 28.

Egy itteni lapnak jelentik New-Yorkból:

Taft és Roosevelt között megssünt minden nézeteltérés. A volt és a jelenlegi elnök most teljes egyetértésben működnek a republikánus párt érdekeinek előmozdításában. Roosevelt fentartás nélkül kész hozzájárulni ahhoz, hogy Taftot 1912-ben elnökké jelöljék.

3000 protestáns kilépése.

Békéscsaba, dec. 28.

(Saját tudósítónktól.) A békéscsabai protestánsok közül 3000-et ma Achim elnöklésével értekezletet tartottak, melyen kimondták, hogy kilépnek a hitközségből. Elhatározták egyszersmind azt is, hogy kérni fogják a minisztert a presbiterium választásánál történt visszaélések megvizsgálására.

Tizenkét volt miniszter a vádlottak padján.

Páris, decz. 28.

A Havas-ügynökség jelenti Lisszabonból: A vizsgálóbíró elfogatási parancsot adott ki a portugál földhitelintézet volt kormányzói és igazgatósági tagjai ellen. Luciano Castro, aki megbénult és ennek következtében a bíróság előtt nem jelenhetik meg, 10 millió frank biztosíték ellenében, melynek lefizetésére négy barátja kötelezte magát, házi ápolásban maradhat. A vádlott igazgatósági tagok közül tizenkettő volt miniszter. A bank könyvelői és pénztárosai is vád alatt állanak, de biztosíték ellenében szabadlábban hagyják őket.

Lemondott a perzsa külügyminiszter.

London, dec. 28.

Teheráni távirat jelenti, hogy Uli kán külügyminiszter lemondott állásáról. A miniszter visszalépését az az angol jegyzék okozta, mely Perzsia déli részében uralkodó zavarok sürgős helyreállítását követelte. A kormány nem tudta a rendet helyreállítani, mindössze annyit tett, hogy Farsz tartományba kormányzót nevezett ki, Sirásba 800 koronát küldött és az olasz kormányt megkérte, hogy engedjen át tiszteket a perzsa csendőrség szervezésére. Attól tartanak, hogy Anglia beváltja a jegyzékbe foglalt fenyegetést és bevonult Dél-Perzsiába.

Rablógyilkos cigányok.

Makó, dec. 28.

(Saját tudósítónktól.) A tótkomlósi pusztán tegnap egyedül maradt odahaza Juhos György 19 éves béres legény. Az egyedül maradt legényt éjjel kóbor cigányok lepték meg és kihurcolták az istállóba, ahol baltával szétverték a fejét, aztán vasvillával összeszurkálták. A rablógyilkos cigányok kézrekerítése iránt megindították az eljárást.

Valódi amerikai

C i p ő k

és orosz kalucsnik leg-
o jobb minőségben, o

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

Igazságszolgáltatás.

Január havi esküdtszéki tárgyalások.

A jövő évben az esküdtszéki tárgyalások rendje megváltozik. Tekintettel az ügyszaporulatra, az esküdtszéki tárgyalások egy hónapban nem egyszer, hanem kétszer tartanak. Még pedig minden hónap 1-én és 15-én, illetve az asztán következő napokon. Ez a beosztás azonkívül az esküdtekre is kényelmesebb.

Január hó második felében a következő bűnügyek kerülnek esküdtszéki tárgyalás alá:

Január 17—18—19. *Gábris* János, gyilkosság büntette, beidézve 33 tanu;

Január 20—21. *Kincsik* Kopár Ferenc, nyomtatvány utján elkövetett rágalmazás vétsége, beidézve 23 tanu;

Január 23. *Mikovszky* Tódor, halált okozó súlyos testi sértés büntette, beidézve 16 tanu;

Január 24. *Sebesi* Ferenc, nyomtatvány utján elkövetett rágalmazás vétsége, beidézve 10 tanu;

Január 25. *Székely* Sándor és társa, rablásbüntette, beidézve 10 tanu;

Január 26—27. *Maga* József és társa, halált okozó súlyos testi sértés büntette, beidézve 22 tanu.

§ Beosztásértéért 300 korona. Egy pár hónappal ezelőtt a törvényszéki palota folyosóján kinos incidens játszódott le dr. Braun Ferenc ügyvédjelölt és Rákos Vilmos nyomdatulajdonos és papirkereskedő közt. Az incidensből kifolyólag Rákos Vilmos beperelte támadóját beosztásértéért miatt. Az ügy tárgyalása tegnap volt *Palánkay* járásbíró előtt. A járásbíró dr. Braun Ferencet 300 korona pénsbüntetésre és 60 korona perköltség megfizetésére kötelezte. Az indokolás kifejtette, hogy vádlott jogtudó létére követte el a terhére rótt cselekményt és ezt súlyosbító körülményül kellett beszámítani. Védő kérte a bíróságot, hogy a novella vonatkozó szakasza alapján csak feltételes ítéletet mondjon ki. A bíróság azonban ezt a kérést elvetette. Rákos Vilmos védője dr. *Tóth* Ferenc, vádlotté dr. *Peynér* Széver volt. Az ítéletet dr. Braun Ferenc megfélembeste.

Ifj. Rimanóczy Kálmán

műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-
darabok avagy egész lakásberendezé-
sek, iparművészi tervezések és költ-
ségvetések díjmentesen eszközöltenek.
Uj szerkezetű service-asztalok
mahagoni, palisander és citromfából.
A Zsolnay-téle gyárak kizárólagos kép-
viselete, eredeti gyári árak mellett.

§ **Medvigy Mihály bucsuja.** Mint ismeretes, a nagyváradi kir. tábla érdemes tanácselnöke, *Medvigy Mihály*, január 1-én nyugalmába vonul. A kartásak ebből az alkalomból, december 31-én meleg ünnepségekben fogják részíteni távozó pályatársukat. Délelőtt 11 órakor, a tábla tanácstermében, plenáris ülés lesz, melyen bucsut vesznek a tábla tagjai volt tanácselnököktől. A plenáris ülés természetesen nyilvános lesz.

§ **Urvacsorai kenyér a korcsmában.** A báró *Drechsler Géza* nyomdatulajdonos és szerkesztő szerkesztésében megjelenő egyik békési napilapban az idén egy cikk jelent meg melyet *Hidvégi Gábor*, *T. Varga János* és *Püspöki Mihály*, a békési ref. eklézsia presbyteriumának a tagjai, magukra nézve sértőnek találták. Az érintett cikkben az volt elmondva hogy *Hidvégi Gábor* és fentemlített két másik társa, 1908. október 31-én az egyik békési korcsmában közmegebotrátkozást okoztak. Teték pedig ezt azzal, hogy az urvacsoira kocszításra rendelt kenyérből a korcsmában falatoztak és azzal másokat is megkínáltak. A korcsmában felszolgáló *Weisz Ferenc* pincértől kértek kést, mire a korcsmában levő többiek röhögve mondták: »Hát zsidó bicskával vágod fell!« Ilyen és hasonló kifejezések kíséretében togyasztották el aztán az urvacsoira rendelt kenyeret. A cikkért, melyben ezek a dolgok le voltak írva, *Hidvégi Gábor* és két társa sajtópórt indított az ismeretlen szerző ellen. A felelősséget *Domokos Gábor*, *Domokos Péter*, *II. Domokos Gábor*, *Remeczki Ferenc* és *Dokányos János* békési lakosok, az ottani ref. eklézsia presbyteriumának a tagjai vállalták el. Az ügy tárgyalása tegnap volt a törvényszéken. A bíróság a sajtó útján elkövetett rágalmozás vétsége alól *fölsmentette* a vádlottakat.

A	
„TISZÁNTUL“-ra	
előfizethetni	
mindennap.	

	REGÉNYCSARNOK.	
---	----------------	---

NYOMOR.

Irta: **Hjalmai Knuth.**

Fordította: **Vörös József.**

9

Mert a gyerek koromban tanultak jutottak az eszembe, a biblia, hangja csendült meg fülemben magam elé morgogtam s gunyosan hajtottam félre, a fejemet. Minek vesződöm azzal a gondolattal, hogy nincsen enni inni valóm, hogy nincs, amibe nyomorult testemet betakarjam? Nem gondoskodik-e róla s menyeyei atyám, mint a házteő verebeiről is nem gondoskodik-e rólam is, szerény szolgáljáról? Isten uja érintette meg az én idegeimetis, belemarkolt és cseszekuszálta őket, aztán visszahuzta az ő kezét, de a szájak és és gyökerecskék odatapadának az ő kezéhez. Es Isten uja vájkált az agyvelőmben is, sebet és lyukat

ütött rajta, miután kezének ujjával megérintett vala, távozott tőlem s megoltalmazott minden gonosztól, békében küldött utjaimra, de a seb agyamban maradt. Az Urtól pedig csak a jó eréd, az Urtól, a ki uralkodik most és örökkön örökké...

A diákliget felől zenei hangokat hozott a szél; tehát két óra volt. Papírt vettem előt s írni akartam, e pillanatban borbélyjegyzet pottyant ki a zsebemből. Kinyitottam s számlálni kezdtem a lapokat, még hat kártya volt benne.

— Hála Isten! — mondtam önkéntelenül — egy párszor még meg is borotválkozhatm és kicsinosíthatom magam! Ez a kis vagyunkám egyszerre jobb kedvre hangolt; gondosan simítottam ki a kártyákat s aztán zsebettem a könyvet.

Írni nem tudtam. Egy pár sort leírtam ugyan, de aztán semmi sem jutott az eszembe, gondolataim szerte kalandoztak s nem tudtam összeszedni őket; minden apróságot észrevettem s ez szórakoztatóttá tett. Legyek és apró szunyogok ültek a papíromra s zavartak; rájuk fújtam, hogy elkergetsem őket; fújtam, fújtam, egyre erősebben — nem használt. A kis állatok a hátukra teküsznek, ránehezednek a papíromra, ellentállnak s összehúzzák lábcskáikat. Nem tudom elkergetni őket. Belekapaszkodnak valamibe, nekifeszítik a lábukat valamelyik pontnak vagy megfogódnak a papír szálaiba, aztán sokáig mozdulatlanul maradnak, míg végre a maguk jószántából elrepülnek.

Egy darabig ezek a szörnyetegek foglalkoztattak, egymásra raktam a lábaimat, vártam s megfigyeltem őket. Hirtelen egy pár magas klarinéhang reszketett a levegőben, a liget felől jött a hang s új irányba terelte gondolataimat. Dühös voltam, hogy cikkemet nem tudtam megírni s kedvetlenül tettem zsebre papírjaimat, aztán hátradőltem. E pillanatban oly tiszta a fejem, hogy a legfinomabb gondolatokat is észreveszem, minden fáradtság nélkül. Amint így fekszem s a mellemen át a lábamon végignézek, látom, hogy lábom minden egyes szivdobbanásra megrándul. Félig felülök, a lábamat nézem s valami fantasztikus, idegenszerű hangulatom támad; sohase éreztem még ilyet; lassu, csendes rángás szalad át idegeimen, mintha hideg fény borzongatása lenne. Amint a cipőmre nézek, mintha régi, jó barátommal találkoztam volna és egyéniségem egy leszakított darabját adnák vissza; a vizionálás érzete rezzen át érzekeimen, könnyek tolnak szemembe s mintha lágyan zsongó hangok, felém áradó hangok volnának a cipőim.

Gyengeség! mondtam keményen s ökölbe szoritottam a kezemet.

Gyengeség! Kinevettem önmagamat ezért a nevetséges érzésért, öntudatosan bolondnak tartottam magamat, értelmesen és szigoruan beszéltem magammal s erőszakosan hunytam le a szememet, hogy könnyeimet visszazsoritssam. Mintha sohase láttam volna még a cipőimet, olyan kíváncsian nézek a lábamra; milyen mimikájuk van, mikor a lábamat mozgatom; a formájuk, a visélt felső bőr s észr veszem, hogy a ráncok és varrások kifejezést, jelleget kölcsönöznek neki. Mintha az én egyéniségemből ment volna át valami ezekbe a cipőkbe, saját lélekzetemből valami, egy lélekző darabja az én egyéniségemnek...

Sokáig talán egy órahosszat képzelődtem így. A pad tulsó oldalára, kis öreg ember telepedett le, hevesen köhögött, amikor ledült s így szólt:

— Hja... hja... hja... hja... hja bizony!

Mint a szélvész, úgy sepepte végig ez a hang az agyamat; nem törődtem a cipőkkel többé s úgy éreztem, mintha az a kusza hangulat, melynek zsákmánya voltam, rég letűnt időkben, talán egy-két év előtt uralkodott volna rajt m s már el is felejtettem jóformán. Az öreget néztem.

Mi közöm hozzá? Semmi! Éppen semmi, Csak éppen, hogy ujság volt a kezében, régi

ujság s a hirdetések látói lehetett; mintha valami bele volna takarva az ujságpapírba. Kíváncsi voltam s nem tudtam levenni róla a szememet; az az örült gondolat bántott, hogy valami különös ujságnak kell lennie, valami unikumnak; kíváncsiságom nőttön-nőtt s ide-oda csuszáltam a padon. Ozmányok is lehettek, veszélyes okiratok, melyeket valami levéltárból lophatott ez az ember. Titokzatos szerződések, összeesküvések lebegtek előttem...

Az öreg ült és tűnődött. Miért nem olvasta az ujságot ugy, ahogy minden jóra való ember szokta olvasni, kifelé a címét? Micsoda szemtelenség ez? Ugy őrizte azt a csomagot, le nem tette volna a kezéből a viláért sem; még tán a zsebére se merte volna bizoni.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Telefon: 263 szám.

**Hirdetések
felvételnek
a lap kiadó-
hivatalában**

Mielőtt

az őszi és téli ruhaszükségleteiket beszereznék, ne mulasszák el

FRIEDLÄNDER
angol uri szabó cég

előnyös áraitól és eredeti angol szöveteinek kitűnő minőségéről és elegáns szabásáról meggyőződni.

Nagyvárad, Szt. János-utca.

Dr. Bock Ármin

szemorvos

szemészeti rendelőjét

Zöldfa-utca 5. szám alatt

(Leitner-ház, földszint)

megnyitotta.

Védjegyes finom precisiós órák
Schweicz elsőrendű gyáraiból.
Magy. kir. fémjellel ellátott
arany és ezüst ékszerek,
karika gyűrűk.

Ezüst és chinaezüst evőeszközök
aszteldiszek, tálcák. Menyasz-
szonyi és keresztelési ajándékok.

Finom szemüvegek, hőmérők, légsúlymérők.

Szilágyi Géza és Társa

órák és ékszerésznél. — Vasuti órák.
Rákóczi-ut 4. Telefon 630.

SPITZER BÉLA

női és gyermek ruha-áruháza
Rákóczi-ut 3. sz.

Az év végeig

kedvezményes áron kapható
Felöltők,
Blousok,
Pongyolák,
Aljak,
Kosztimök,
Gyermekruhák
Szörme-árak és ruhakelmék.
Saját műtermemben a leg-
elegánsabb toilettek vála-
tatnak.

Szent János-utca 48.

60 lóra való kész szerszám,

valamint nyeregszer és bőrülés.
Készíték finom kocsi- és gépszám-
kat, bőrönd, ridikül és gépszijat s
minden e szakba vágó munkát.
Szíves pártfogást kérek.

Merza Kálmán szijgyártó.
Szent János utca 48.

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó mun-
kát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését,
épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári be-
rendezések és butorok festését, ker. i butorok
zománcozását és porcelán utánzatát. Vidék
megrendeléseket a legpontosabban készítek
Tisztelettel

358

Czapfalvi József.

Amit mindenkinek tudnia kell.

1 liter rum 1.50
1 deka tea —.08

Az újvárosi drogeriában a torony alatt.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kelle-
mesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Karcos bor a legjavából kapható.
Kitűnő magyar konyha. A legjobb
fajborok. Abonánsok polgári árban
megegyezés szerint szolgáltatnak ki.
— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —
A vidékiek találkozóhelye.
Szallodámban szobák 1 korona
— 60 fillértől kaphatók. —
Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
NEMZETI szal-
loda, vendéglő és kávéház bérloje.

Törlesztéses kölcsön!

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Ezredévi emlék tér sarok.

Legelegánsabb és
legmodernebb

fényképek

külföldi tanulmányok és ta-
pasztalatok alapján

Molnár Jenő

(Lojanek utóda) műtermében.

Ertesítés!

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

—: —: Megrendelőim kívánságának eleget téve, —: —:

ismét folytatom régi, jóhírnevű cukrászdámat

s hogy a nagyérdemű közönség igényeit minden tekintetben kielégíthessem, áldozatok árán sikerült megnyernem az országzerte ismert Gerbead-cég volt osztályfőnökét, aki a külföldön szerzett tapasztalatait ujonnan berendezett, a higiénikus követelményeknek teljesen megfelelő **cukrász-műhelyemben** kellően érvényesítheti.

Zsurokra, keresztelőkra és lakodalmakra való megrendeléseket, mi-
után üzlethelyiségem nincs a legjutányosabb áron vállalom.

PARFAIDOK, MIGNONOK, TORTAK
megrendelésre kaphatók.

A karácsonyi és újévi ünnepekre diós-, mákos patkókat és ünnepi kalácsokat — megrende-
lésre — **tiszta tea-vajból** készítve, a legkisebb mennyiségben és olcsó árak mellett házhoz szállítok.

Naponta friss tea-kenyér és tea-vaj kapható! Kiváló tisztelettel **Molnár Henrik** cukrász.

Megrendeléseket a Szalon-kávéház is eszközöl.

Telefon: (Szalon-kávéház) 41. sz.

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Üssi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

„VITOL“

Kiváló szer köszvény, csusz, hasogatás, rheuma-azagatás ellen.

Este a fájdalmas testrészt be-dörzsölendő.

Kapható:

az „Arany Kereszt“ gyógyszerértárban

Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)
216

Eladó föld.

Nagyváradtól 15 percnnyire fekvő mintegy 55 kat. hold kiterjedésű elsőrendű szántóföld a szükséges épületekkel ellátva egészben vagy parcellákban eladó.

A feltételek megtudhatók a Nagyváradon székelő **Központi Takarékpénztárnál.**

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Vegyél!

Vegyen!

Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáért

Moskovits Anonimiai cipőt

Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és

:: Bémer-tér, Fő-utca sarok. ::

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram** lámpa **darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kártell áron alul.

Mindeanemű **izzólámpa különlegességek,** fényképoszlámpák, ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok,

ivlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

(1. léőről 12 léőről minden nagyságban)

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, hővitelét, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb árak mellett.

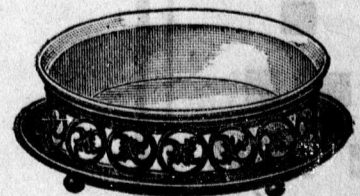
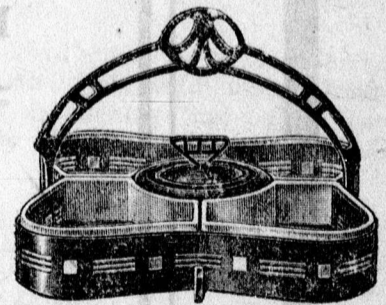
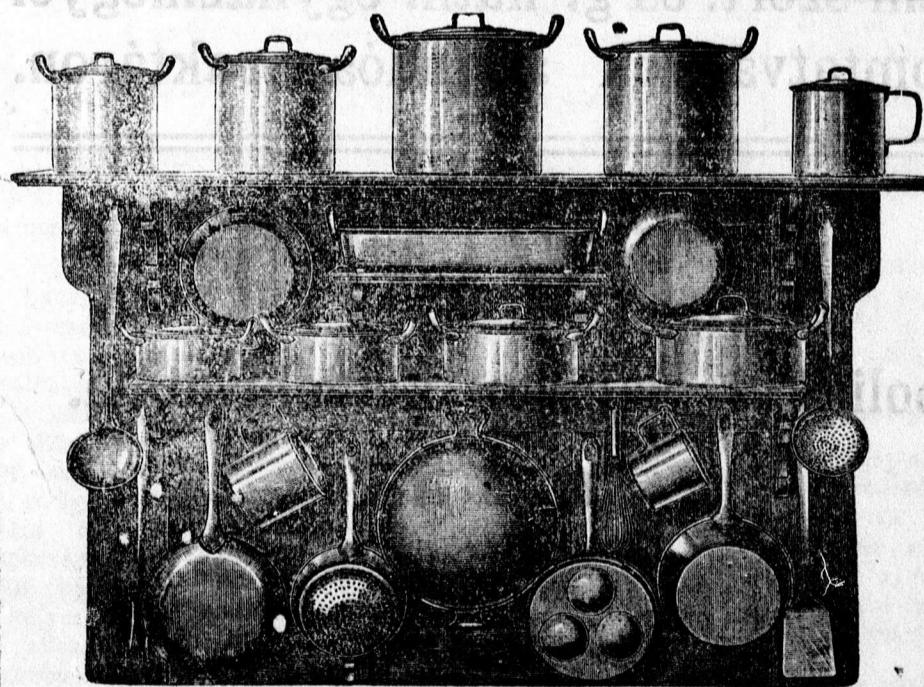
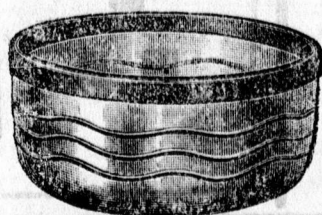
Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Modern konyhaberendezések és háztartási különlegességek.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon helyben és vidéken 390.

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

könyv és hirlapkiadó vállalat

NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCZA 5. SZ.

A legmodernebb betűkkel és diszitő anyagokkal u j o n n a n berendezve.

Mindennemű hivatalos, üzleti és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett, izléses kivitelben
 ≡ készíttetnek. ≡

Latin szert. és g. kath. egyházmegyei nyomtatványok állandóan raktáron.

A „TISZÁNTUL”
 politikai napilap kiadóhivatala.

Alapított:
 1894.

Hirdetések a legjutányosabb árak mellett
 a „Tiszántul”-ban közöltetnek.

Alapított:
 1894.